

машиніста паровозу до працівника Наркоматів і Міністерств, обіймав посаду начальника річкових, морських і змішаних залізнично-водних перевезень МШС; випускник 1910р. - **Беляєв О.В.** – крупний вчений у галузі металевих конструкцій сталевих мостів і ферм, доктор технічних наук, професор Московського державного університету ім. Ломоносова. Загалом у дореволюційний період зі стін Конотопського технічного залізничного училища вийшло 733 випускника.

Сьогодні ми перегорнули лише перші сторінки нашої історії, попереду – ще багато подій, пошуків, роки становлення, випробувань, змін, перетворень, наполегливої праці й постійного розвитку...

РУХ ОПОРУ НА СУМЩИНІ

Викл. Очкасов В. І., студ. Волков С., Несмашний В.,
Буренко О., ПТКІСумДУ

Хтось розумний сказав: «Народ який не знає минулого – не має майбутнього». Ці слова на сто відсотків стосуються нас, українців, які багато століть не мали власної держави, а отже і історії, так як історію нам писали в далеких та чужих кабінетах. Так було із історією страшної Великої Вітчизняної війни 1941-1945 років, так було і з висвітленням Руху Опору у тому числі і на Сумщині. Сучасні підручники найчастіше дають таке визначення поняття: Рух Опору – це визвольний рух проти нацизму і фашизму і встановлених ними порядків за відновлення національної незалежності і державного суверенітету окупованих країн, за більш справедливий та демократичний устрій після визволення. Існували різні течії в Русі Опору з різною політичною орієнтацією як в країнах Європи, так і в нас, в Україні. Тому метою наших досліджень є не тільки радянське підпілля та партизанський рух, а й національно – визвольна гілка цього руху під проводом організації українських націоналістів (ОУН), яка як виявляється, діяла не тільки в західно - українських землях, а й в Сумській області.

За радянських часів багато зроблено для висвітлення партизанського руху, пам'яті про народних месників. Всі знали про партизанське з'єднання Сидора Артемовича Ковпака, яке розпочало свій бойовий шлях від Спадщанського лісу під Путивлем, а дійшло аж до Карпат. Ми ж хочемо поширити інформацію про партизанський рух та підпілля на Конотопщині.

Німецька окупація Сумщини тривала 2 роки, з вересня 1941 року по вересень 1943 року. А вже в ніч на 7 вересня 1941 року в урочищі Курдюмове Бочечківського лісництва зібрались майбутні партизани, їх було 22 як і 22 гвинтівки озброєння та по 20 патронів до кожної. Командиром загону був затверджений Федір Єрмолайович Канавець, голова Конотопського райвиконкому, а комісаром – Євстафій Назарович Китович, другий секретар райкому партії. Недалеко від с. Козацького та хутора Вовчик вони зробили землянку і у вересні в тому ж районі відбулася перша сутичка з окупантами. В 1967 році на тому місці урочисто відкрито пам'ятний знак (в 2009 році ми, студенти ПТК СумДУ здійснили похід партизанськими стежками, побачили в селі Бочечки пам'ятник В.І. Леніну, який в роки окупації був збережений місцевими жителями, а 6 вересня 1943 року вже зустрічав перший радянський танк стоячи на постаменті, впорядкували пам'ятний знак на місці першого бою, а от партизанську землянку так і не знайшли. Сподіваємось віднайти її в цьому році). Далі цей загін дійшов до партизан Ковпака, висаджував у повітря залізничні мости через річку Сейм, Клевень, пустив під укіс три ешелони ворога з живою силою та технікою і багато інших вдалих операцій. 11 листопада 1942 року загін отримав назву «Смерть фашизму» і успішно воював у складі з'єднань Я.І. Мельника, Н.І. Наумова, пройшов з боями 12 областями України і вийшов до річок Сян і Вісла. В його рядах хоробро воював юний партизан Михайло Немолот, який став партизаном після 7 класів Конотопської школи № 1. 27 грудня 1943 року в бою біля річки Случ він був смертельно поранений і після хірургічної операції помер, але пам'ять про нього увічнена в назві однієї з вулиць рідного міста.

Однією з славних сторінок в історії нашого краю є діяльність підпільників у місті і районі. Достеменно відомо, що з 1941 до квітня 1943 року в Конотопі діяла підпільна молодіжна організація, було в ній дві групи: одна в центрі міста, друга – в районі залізничного вокзалу. На сьогодні відомі такі імена підпільників - Леонід Андреев, Олександр Бушта, Сергій Богомоллов, Костя Мірошніченко, Анатолій і Микола Зубки, Олексій Кирдан, Анатолій Клименко і Олександр Тарасенко. Промисловий саботаж, диверсії на залізниці, допомога втекти військовополоненим, остербайтерам... ось далеко не повний перелік їхньої діяльності.

Щирим відкриттям для нас стали матеріали про діяльність в Сумській області національного руху Опору під керівництвом ОУН. Ці матеріали віднайшов, дослідив та довів до широкого загалу директор державного архіву Сумської області Геннадій Іванущенко.

Під час німецької окупації директор Сумської приватної гімназії Семен Семенович Сапун (а до того, вчитель фізики четвертої школи) зумів організувати «Просвіту» під опікою якої почали діяти школа перекладачів, школа художньої вишивки, а фактично це було прикриття для підготовки кадрів, які розходились по різних районах області, поширювали видання «Україна в боротьбі», «За самостійну Україну», інші. Тільки в Лебединському районі активістів ОУН було близько 50 осіб, а в Конотопському, Кролевецькому, Шосткинському районах існували не лише боївки, а й цілі загони УПА. Вони боролись за самостійну Українську державу проти фашистів, а після, аж до сорок восьмого – проти радянської влади.

Як свідчить уривок з донесення гестапо німецького військового коменданта м. Суми від 12 грудня 1942 року: «Рух Опору української інтелігенції стає все більш агресивним. До тепер арештовано обласного провідника Сапуна, двох районних провідників та 38 членів ОУН. Згідно з деякими чутками, ОУН має намір створити в Конотопі фабрику боєприпасів.....». Діяльність підпілля ОУН засвідчують і радянські джерела. Старший помічник начальника політвідділу Центрального Штабу партизанського руху полковник Копкін засвідчував: «Протягом трьох місяців ідуть арешти німцями членів ОУН. Арештовано до 3000 осіб. З них в Сумській області 280 чоловік. Серед арештованих багато вчителів...».

З доповідної записки секретаря Конотопського міському КП(Б)У Хижняка першому секретарю Сумського обкому Іванову впливає, що в період німецької окупації на території міста діяло два підпільних ОУНівських осередки: окружний і районний, керівники яких Короленко – Таланчук, Судько, Школяренко після війни були взяті органами МДБ в агентурну розробку...

На основі тих чи інших повідомлень можна зробити кілька попередніх висновків стосовно діяльності підпілля ОУН на Сумщині періоду німецької окупації:

1. Перші підпільні осередки закладалися через утворення «Просвіт», які деякий час були легальним прикриттям ОУН.
2. Використовуючи «Просвіти», оунівці просувають на роботу до місцевого адміністративного апарату своїх представників.
3. Агенти радянських спецслужб, які, як відомо, також використовували адміністративний апарат, відслідковували діяльність українського підпілля і оперативно інформували своє керівництво.
4. Діяльність підпілля ОУН тривала аж до 1948 року, а на терені сіл Бочечки, Попівка, Озаричі, Тулушка, Ленінське (Спаське),

Козацьке, Любитово велася справжня партизанська боротьба.

На сьогодні бракує праць, які б розкривали регіональну специфіку українського руху Опору та боротьбу з ним німецьких та радянських спецслужб, особливо в східних областях України. Врешті сама постановка питання про діяльність ОУН-УПА на сході України до останнього часу наштовхувалася на усталений міф про теорію і практику українського націоналізму, як типово західноукраїнського явища, особливо коли це стосується Сумської області – «колиски радянсько – партизанського руху».

ВІДРОДЖЕННЯ СЛАВЕТНИХ ІМЕН КОНОТОПЩИНИ

Викладач Завалій Л.П., студ. Лещенко Ю., КІСумДУ

Дослідження творчої спадщини митців рідного краю належить до важливих навчально-виховних завдань, що допомагають сформувати художньо-естетичні смаки та патріотичні почуття молоді.

Одним із яскравих представників плеяди художників Конотопщини є Колесников Г.М., проте його ім'я є недостатньо відомим у Конотопі. Тому дослідження життєвого шляху та творчої спадщини цього художника є досить актуальним.

Колесников Гліб Миколайович народився 19 листопада 1927 р. у м. Конотоп. Середню освіту здобував у школі №37 (зараз – ЗОШ №10), де закінчив 7 класів.

У 1944 р. сімнадцятирічним юнаком Колесников Г.М. виконував громадянський обов'язок в артилерійських військах, брав активну участь у боях за визволення України, починаючи з Донеччини; після Великої Вітчизняної Війни продовжив військову службу у Німеччині топографом.

У 1952 р. Колесников Г.М. повернувся до рідного Конотопа, де продовжив здобувати освіту у вечірній школі. Після 3 років навчання у ній закінчив 11 класів та вступив до Конотопського залізничного технікуму.

Здобувши необхідні знання, випускник технікуму розпочав свій трудовий шлях на заводі "Буддеталь" з посади майстра. Пропрацювавши рік на даному підприємстві, Колесников Г.М. перейшов на роботу до Конотопського електромеханічного заводу. На новому місці роботи свою кар'єру розпочав контрольним майстром у відділі головного технолога, потім став інженером-конструктором відділу механізації та автоматизації заводу.